

## ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԷԱՆ ԵՐԹՆԵԱԿՐ

### ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՁ

17րդ տարին ըլլալով, տարւոյս Յունուար 22-29 երկարող եօթնհափի միջոցին, տարբեր Եկեղեցիներու և դաւանանքներու պատկանող Սաղիմարնակ քրիստոնեաներ — հոգեւորական թէ աշխարհական — զով ջովի գալով, նշեցին Եկեղեցիներու Միութեան եօթնհափը:

Բացի Յոյն Օրթոդոքսներէն և Ղպտիններէն, այս տարի ևս բոլոր միւս Եկեղեցիները իրենց զովելի մասնակցութիւնը բերին հեղմենի՛մ ոգիի արգասիքը եղող և տարուէ տարի ծաւալող այս շարժումին, միացնելով իրարու հոգեւորախ իրենց աղօթքներն ու բանաւոր խնդրանքները:

Եօթնհափը բացուեցաւ Կիրակի, 22 Յունուարի առաւօտեան ժամը 11ին, Ս. Փրկիչ՝ Նորանշիտեաններու Մայր Տաճարին մէջ, Հայ-Կաթողիկէ համայնքի Պատր. Փոխարք Գերջ. Տ. Յովսէփ Մ. Վրդ. Շատարեանի մատուցած Ս. Պատարագով, Երզնկեան Գր. Վահէ Գալաթեան և իր շնորհալի Տիկինը՝ Շաքէ, մին իր ճարտար նուագածութեամբ իսկ միւսը՝ իր թովիչ ու մարդուած ձայնով, հայկական Ս. Պատարագին թովչանքն ու քաղցրութիւնը փոխանցեցին բազմաթիւ ու բազմազգի ներկաներուն, որոնց գլուխը կը գտնուէր Հատինաց Մօնս. Ճիւղբոմ Պէլքրիթի Պատրիարքը: Արարեւնով քարոզ մը խօսեցաւ Ասորի-Կաթողիկեներու Պատր. Փոխան Պօնս. Փիէր Ապտ էլ-Անատ:

Նոյն օրը, երեկոյեան, աղօթաժողով կար Անկիլքաններու Սեյնք ձօրն Մայր Տաճարին մէջ: Հակառակ վայրին հեռաւորութեան, եկեղեցին լիցուն էր ամբողջու-

## Յ Ո Ւ Ե Լ Ե Ա Ն՝

### ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՎԱՅԱՆ ԹԷՔԷԱՆԻ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք ինքնազբօթեան շրջաբերական ծանուցատուէ մը թէ այս փետրուարի 10ին, Փարիզի մէջ պիտի տօնուի Պր. Վահան Թէքէեանի դրական գործունէութեան քառասնամակը: Քաղցր է մեզ յուսալ թէ, ինչպէս թերթերու մէջ քանիցս տեղեկութիւններ տրուեցան այս մասին, որով թողմաթիւ հայաշատ վայրերու մէջ ևս պիտի լինին այս առթիւ ազգային սիրոյ և յարգանքի արտայայտութիւններ, որոնց արժանի է ստուգիւ ազգասէր և մեծատաղանդ բանաստեղծը: «Սիոն», մասնակցելով այս ընդհանուր զգացմանց, կը մարդիկ որ ապիպելի բողոքով տարիներ ապրի պատուական Յոբելուարը, աւելի կհնաւէտելու համար հայ դրամանութիւնը իր մաքուր քնարին այնքան ազնիւ ներշնչութիւններով:

(«Սիոն», 1984, Հ. Յարի, Փետրուար, Թիւ 3, էջ 61):

## ՊՐ. ԳԱՆՈՒՍՏ ԿԻԼՊԵՆԿԵԱՆ ՍԵՐ ՍԷՋ

Փետրուար 9ի երեկոյին, յանակնկալաւ մեր մէջ ունեցանք Ս. Աթուոյս պատուական բարերարներէն Պր. Գալուստ Կիլպէնկեանը, Եդիպոս և Սիւրիոյ այցելութեանը առթիւ ցանկացած էր անցնիլ Ս. Երկրէն, տեսնել Նորուստղէ մը — ուր եկած էր անգամ մը միայն, կանուխ, 9 տարեկան հասակին, իր բարեպաշտ ծնողացի հետ —, երկրպագիլ տնօրինական Ս. Տեղեաց, համբուրել Ղլխադիրը և տեսնել Հայկական Նուիրական այս աստատութիւնը: Կարելի չեղաւ համոզել զինքը, որ ընդունի հանդիսական ընդունելութեան մը նուագադրոյս պատիւը գէթ. իր աղնուական համեմատութիւնը մերժեց ամէն ցոյց, ուղերձ և երգ: ... Պատկառանքով ծնրադրեց Ղլխադրի գերեզմանին առջև և հաւատքով ընդունեց օրհնութիւնը՝ զոր տուին իրեն հօն Ս. Պատրիարքը, և Տ. Մեսրոպ և Տ. Սմբատ Եպիսկոպոսները:

(«Սիոն», 1984, Հ. Յարի, Մարտ, Թիւ 3, էջ 95):

Քեամբ: Անգլերէն, Արաբերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով կառարուած Ս. Գրական ընթերցումներու և քանի մը Hymnոիրու երգեցողութեան աւարտին, խօսք առին Յօյն-Կաթոլիկ կղերական մը և Անկլիքան երէց մը, առաջինը Արաբերէնով իսկ երկրորդը Անգլերէնով արտայայտուելով քրիստոնէական սիրոյ և համագործակցութեան մասին: Ներկայ էին մեզմէ Հոգշ. Տ. Գուսան Արդ. և Բարշ. Ալեքս Սրկ.:

23 Յունուար, Երկուշաբթի երեկոյ, մերն էր կարգը: Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարը իր խորհրդաւոր ու կիսամութ կամարներուն ներքեւ ընդունեց այլադաւան քրիստոնէաներ, հոգեւորական թէ աշխարհական, որոնք լարուածով պիտի հետեւէին մեր Եկեղեցւոյ Հանգստեան Ժամու (Հսկում անունով ծանօթ) աղօթքներուն և մեղեդիներուն: Գերշ. Տ. Կիրեղ Եպս. կարգաց Անգլերէն քարոզ մը, Փակման աղօթքը ըրաւ, Հայերէնով, Տորմիսիոն Աբրալարանի վանահայր Հայր Նիկողայոս Էկէնտէր:

24 Յունուար, Երեքշաբթի, Լուսերականներուն էր կարգը: Գերմաներէն, Արաբերէն և Անգլերէն լեզուներով երգուած և արտասանուած մեղեդիներէ և Սուրբ Գրական ընթերցումներէ բաղկացած յայտագիր մը գործադրուեցաւ, որուն ընթացքին Նիկիական Հաւատածքն ու Տէրունական Աղօթքն ալ լսուեցան (վերջինը՝ բաղմաթիւ լեզուներով): Մեզմէ ներկայ էին Հոգշ. Տ. Բարսեղ Վրդ. և Հոգշ. Տ. Գուսան Աբեղայ, Կրօնք ապա, բոլորին հետ քովեւոր որտեղ բարձրանալով, ուրիշ տարիներու նման, ճաշակեցին հաց ու գինի՝ իրր նշան քրիստոնէական եղբայրութեան:

25 Յունուար, Զօրեքշաբթի երեկոյ, քաղաքիս Հրէական բաժնին մէջ գտնուող Եթովպական եկեղեցին փութացած էին այլադաւան քրիստոնէաներ: Հապէշներու Գերշ. Տ. Բառնարատ Եպս.ը, կէս ժամ տեւող արարողութեան աւարտին, ըրաւ իր խօսքը Անգլերէն լեզուով:

26 Յունուար, Հինգշաբթի ժամը 4ին, Սիոն լեռան կառարին գտնուող Վերջին Ընթերցող վերնատան մէջ կառարուեցաւ աղօթաժողովներուն ամենէն ապաւորիչը: Տպաւորիչ՝ գուցէ ամբողջ համար, որ վայրը սեպականութիւնը չէ որեւէ համայնքի — ասանուէրի և դրոսեցիի զգացումները չէզոքացած են — ու մանաւանդ գտնուելուն Գրիստոնէական Եկեղեցւոյ կաղմաւորման վայրին վրայ: Զօյգ կառարաններէն եղան ընթերցումներ՝ Եբրայերէն, Ֆրանսերէն, Արամերէն (Գրիստոնի խօսած լեզուն), Արաբերէն, Յունարէն, Գերմաներէն և Անգլերէն լեզուներով: Մեր Սարկաւազներն ու Դիպիրները ևօ, առաջնորդութեամբ Տ. Գուսան Աբեղայի, իրենց մասնակցութիւնը երեկոյն յայտագրին, ՎՍիոնի բողոքն և Էքորնուրդ մեծ՝ շարականներով: Հանդէս եկաւ նաև Տորմիսիոն Եկեղեցւոյ երկսեռ երգչախումբը: Աղօթաժողովը փակուեցաւ Ս. Հոգւոյ՝ քովեւոր մատարան մէջ:

27 Յունուար, Ուրբաթ, աղօթաժողովը կայացաւ Ֆրանչիականներու եկեղեցին մէջ: Ներկայ էին մեզմէ Տ. Բարսեղ Վրդ. և Տ. Գուսան Արդ.: Եղան Խաւիւրէն, Ֆրանսերէն, Սպաներէն, Անգլերէն և Արաբերէն լեզուներով Աստուածաշնչական ընթերցումներ: Լատիներէն, Իտալերէն և Սպաներէն լեզուներով երգուեցան հոգեւոր տաղեր: Համայնքապետի փոխանորդ Հայր Ծօր Պուսթանի ապաւորիչ քարոզով մը շնչեղ քրիստոնէական սիրոյ և համագործակցութեան կարիքը, մասնաւորաբար այս երկրին մէջ և այս օրերուն: Հանրածանօթ և ալեգարք երգահնահար Տիար Օկոսթին Լամա նուագեց Պախի հոգեւոր երաժշտութենէն ապտառիկներ:

28 Յունուար, Շաբաթ, Ասորոց Ս. Մարկոս Աւետարանչի փոքր եկեղեցին ու գաւիթը — հակառակ ընդերքին — լեցուած էին բաղմաղգի հաւատացեալներով: Մեծ մասամբ Ասորերէն լեզուներով կըսած աղօթքներու և շարականներու կողքին եղան նաև Անգլերէն, Ֆրանսերէն, Հայերէն (Կորնթացւոց Թուղթէն, Հոգշ. Տ. Գուսան Աբեղայի կողմէ) և Արաբերէն լեզուներով ընթերցումներ: Գարողին էր Գերշ. Տ. Պէհնամ Եպս. Կակկաուի: Յօյն-Կաթոլիկ Եպս. Լուսթի Լահամ արտաքոյ յայտագրի խօսք առնելով, անդրադարձաւ Ներսէս Լամբրոնացիի մասին, դրուատելով Եկեղեցիներու միութեան սրբազան նպատակին համար իր ի գործ դրած ջանքերը:

## ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԳԷՍ ԺԱՌԱՆԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Հակառակ աշակերտներու թիւին զգալի նուազումին — քաղաքական պայմաններ չարտօնեցին նոր սաներու ժամանումը — այս տարի եւս մեր հոգեւոր դպրանոցէն ներս Ամանորը դիմաւորուեցաւ պատշաճ հանդիսաւորութեամբ:

Ըստ Հին Տոմարի Ամանորի նախօրեակին — 13 Յունուար, Ուրբաթ —, Վարժարանի ճաշասրահը, զեղեցկօրէն զարդարուած տօնածառով եւ մասամբք նորին, պատրաստ էր ընդունելու Ս. Պատրիարքն ու Միաբանութիւնը: Ըստ սովորութեան, անոնց սրահ մուտքի պահուն, ժառանգաւորներ հնչեցուցին Վարժարանի քայլերգը՝ «Միրտ ի սիրտ»: Ներկայ էին նաեւ ուսուցիչներ եւ Ս. Սթոպոյ պաշտօնեաներ:

Վարժարանի Տեսուչ Լուսարարապետ Գերշ. Տ. Գարեգին Արքեպս. Դազանճեան ըրաւ հակիրճ եւ պատշաճ բացման խօսքը, որմէ ետք սաները, ղեկավարութեամբ Վարժարանի Եւրոպական Երաժշտութեան ուսուցիչ Տիար Վահէ Գալայճեանի, խմբերգեցին Սհան Տօրեանէ դաշնաւորուած «Ժամանակի լարին վրայն», որուն հեղինակն է Ն. Ամենապատուութիւնը: Բարշ. Շահին Սրկ. Երկաթեան ըրաւ պահին յարմար քանի մը խօսք: Ժառ. սաներ, դարձեալ Տիար Վահէ Գալայճեանի ղեկավարութեամբ, երգեցին «Անոյշ Հայաստան», որմէ ետք չորս Ուրարակիներ — Գէորգ Հայլաճեան, Արմէն Ճուտտուրեան, Վարդան Մելքոնեան եւ Կայծակ Մամիկոնեան — բաւարար յաջողութեամբ ներկայացուցին Յակոբ Պարոնեանի «Քաղաքավարութեան Վնասները» գաւեշտախաղէն տեսարան մը:

Քանի մը վայրկեանի ետք, մուտք գործեց Կաղանդ Պապուկը, որ «օրօրալով — շորօրալով» սրահին շրջանը ընելէ ետք բազմեցաւ կեդրոնը՝ վեհափառօրէն, քաշխելու նախ իր բանաւոր եւ ապա նիւթական Կաղանդէքները ըլլորին: Այս տարուան բանաւոր Կաղանդէքները յղացումն էին խիստ ճարտար ու պատրաստարան մտքի մը:

Աճն. Ս. Պատրիարք Հայրը իր փականն խօսքին մէջ կանգ առնելով նորոգուող ժամանակի գաղափարին շուրջ, յորդորեց սաները զիտնալ յարգն ու արժէքը անոր եւ զգուշացուց զայն յումպէտս մսխելէ:

Միաբերան երգուած Տէրունական Աղօթքէ ետք, Ն. Ամն. «Պահպանիչ»ով փակեց զուարթ այս հանդէսը:

29 Յունուար, Կիրակի երեկոյեան, Յոյն-Կաթոլիկներու եկեղեցւոյ մէջ Կայացաւ եզրափակիչ աղօթաժողովը, բողկացած մեծ մասամբ Բիւզանդական ծէսով եւրեկոյեան ժամերգութեան աղօթքներէն — արտասանուած թէ եղանակաւորեալ — Գերշ. Տ. Լահիւմ Եպս. պերճիմաստ քարոզ մը տուաւ Կատարուեցաւ հացի, ցորենի, գինիի եւ ձէթի օրհնութիւն, որմէ ետք ներկայները — որոնց շարքին Հոգշ. Ֆ. Բարսեղ Վրդ. եւ Հոպշ. Տ. Գուստն Արզ. — ճաշակեցին օրհնուած հացէն, Պատուասիրութենէ ետք ներկայները ցրուեցան, յաջորդ տարի վերստին հաւաքուելու երջանիկ ակնկալութեամբ:

Մեծ է այս առթիւ մեր գոհունակութիւնը, հաստատելով թէ տարուէ տարի զանգուածներ աւելիով կը զգան կարիքը նմանօրինակ հանդիպումներու, եւ բարիքը որ անոնց միջոցաւ պիտի ծաւալի նոյն արմատէն սերած Բրիտանիական Եկեղեցւոյ աշխատանքի ճիւղաւորումներուն վրայ: